

34

A. M. D.

SPECIMEN ACADEMICUM
DE
**ESQUIMAUX,
GENTE
AMERICANA,**

QUOD
IN REGIO FENNORUM LYCÆO,
Consent. Ampliss. Facult. Philos.

Sub UMBONE

VIRI Ampliss. atque Celeberrimi

D. PETRI KALM,

Oeconom. PROFESS. Reg. & Ord. item
Reg. Scient. Acad. Holm. MEMBRI,
Placide eruditorum discussione submittitur

AB
ANDREA ABRAHAMI INDRENIO,
Tavast.

Ad Diem XIX. Junii, Anni currentis MDCCCLVI.
Loco horisque consuetis.

ABOÆ, Impressit Direct. & Typogr. Reg. Magn. Duc,
Finland. JACOB MERCKELL,

Viro Plurimum Reverendo atque Clarissimo,
**D_N. ABRAHAMO E.
INDRENIO,**

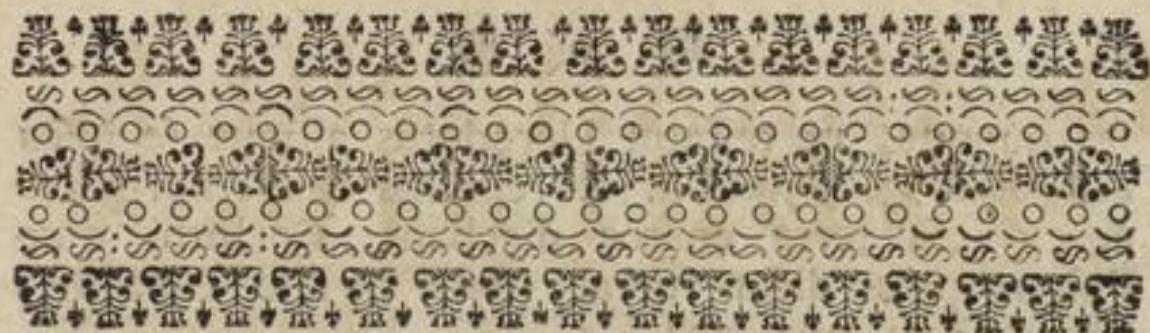
Pastori Ecclesiæ, quæ Deo in Reuru colligitur, meritissimo, Parenti Indulgentissimo, Filiali pietate & reverentia ad urnam usque prosequendo.

Ingrato mihi profecto vivendum moriendumque foret, si opportunam hanc, gratissimum erga Te animum declarandi, occasionem e manibus dimitterem. Beneficia enim, Parens Optime, quæ inde a vitae meae exordio in me contulisti, tanquam omnino sunt, ut eorum ubertatem nec exaequare dicendo, nec cogitando quidem satis adsequi possum. Probe igitur video, remunerationem nullam tantam esse, quæ Tuis in me meritis ac beneficiis plurimis maximisque, & quibus omnibus enumerandis me imparem lubens agnoso, par futura sit; nihil secius, cum piae gratitudinis ac reverentiae meae majus meliusque non suppetat indicium, Chartaceum hoc munuscum Tibi, Parens Indulgentissime, filiali mentis devotee cultu offerre non dubito, quod, ut ea, qua soles, serena & benigna fronte excipias, humillime rogo. Suscipe illua, quod Tibi Tuæque liberalitati debeo, ut specimen Tuæ in me indulgentiae, meaque erga Te pietatis ac venerationis. De caetero non intermittam ad Deum Ter Opt. Max. vora fundere suppicia, ut Te, Parens Indulgentissime, in reipublicæ & Ecclesiæ emolumentum, & nostrum quotquot Tui sumus, futrum & columen firmissimum, sartam rectumque conservent propitia fata, & non nisi annorum saturum Cœlitum consertio transcribant. Permanebo ad rogum

Parentis Indulgentissimi

Filius obedientissimus,

ANDREAS A. INDRENIUS.

I. N. 7.

§. I.

Post diluvium universale, cum ita cresceret hominum multitudo, ut angustus Armeniæ aut Mesopotamiæ angulus eos non caperet, nec illis alendis amplius sufficeret, nec post πυργοποιαν Babelicam, linguis ipsorum confusis, apte & jucunde magis cohabitare possent; necesse omnino fuit, ut quidam solum natale deserent, & ad loca illinc remotiora sensim se conserrent. Europam & Africam circa vel statim post hæc tempora incolas accepisse pro certo habetur, utpote quæ utraque mundi pars (ut notissimum est) non longe ab Asia, prima & antiquissima hominum sede, dissipata, nec ab eadem vastis marium anfractibus disjuncta est. De antiquitatis laude semper fere multas gentes inter se contendisse constat, (a) & plerasque hanc gloriam sibi tribuere voluisse, e. g. de Arcadibus, partem Peloponesi incolentibus refertur, quod semet περσηλίας i. e. luna & astris priores esse gloriati sint: Athenien-

A

ses

fes quoque, ut testatur Herodotus aliquie se ipsos
 αἰνοχθόνας καὶ γῆρας h. e. regionis suæ Aborigines
 & ex ipsa terra enatos dicebant: Corinthi quæ
Ephyre prius dicta fuerat, teste Ovidio Lib. Me-
 tam. VII. v. 393. 394.

*Ævo veteres mortalia primo
 Corpora vulgarunt pluvialibus edita fungis.*

De hujusmodi vero quid sentiendum sit fabu-
 lis, hujus loci non est excutere, & crediderim eas
 unicuique, cui sanum sinciput, etiam primo intuitu
 absonas videri, statimque patere, easdem ab
 ipsis Græcis Φιλομήθοις, Historia Mosaica destitutis,
 ideo adfictas esse, ne primam suam originem, cu-
 jus memoriam successu temporis penitus fere ami-
 serant, ignorasse viderentur: cum certo certius
 constet, & saniores quoque gentilium agnoverint
 totum genus humanum ex communi stirpe proge-
 nitum, & procedente tempore circa totum terrarum
 orbem dispersum esse. Quo vero tempore,
 & qua occasione, una quæque regio vel pars,
 antiqui scil. orbis, suos naëta sit habitatores, cum
 hæc res sit ab omni memoria remotissima, & præ-
 terea multis fabularum involucris obiecta, satis
 accurate definiri nequit, nec hoc ad nostrum nunc
 pertinet propositum. In novum orbem, Ameri-
 cam puta, quo ævo migraverint homines, ob de-
 fectum tam indigenarum, quam exterorum scriptorum
 (quantum hic usque cognitum est) prorsus
 est incertum, & voluminis non paucarum pagel-
 larum

larum materies esset, si tantummodo eruditorum
hac de re sententias aut potius conjecturas enumera-
re vellemus. Quidam enim Phœnicibus, alii Ca-
nanæis arma Josuæ fugientibus, alii Scythis sive
Tataris, alii Chinensibus ac Japonibus, alii Israëli-
tis a Rege Assyriorum Salmanaffer, in loca Persiæ
& Mediæ inculta traductis, alii quoque Norvegis
Americanos originem suam debere existimant.
Benedictus Arias Montanus non solum Ophir Sa-
lomonis in novo hoc orbe detexit, sed & Jaketan
filium Eberi, qui memoratur Gen. X: 25. impe-
rium Peruanorum & urbem eorum Juktan fun-
dasse existimavit, præterea regnum Mexicanum,
quod Ophir Salomoneum esse supposuit, ab Ophir
filio Jaketani conditum esse statuit, addidit quo-
que in sententiæ suæ robur, altissimos illos mon-
tes Americæ, qui Andes vocantur, & totum Peru
& Chili ab orientali parte terminant, esse Sephar
montem orientalem, quo usque Moses posteros
Jaketani citato loco habitasse afferit; verene an
secus, aliorum esto judicium. Nonnulli, cum gen-
tes Americanas lingva, colore corporis, moribus
& tota fere vitæ ratione ab antiqui orbis habita-
toribus differre viderent, ideoque quod barba ple-
rumque destituuntur Americani, eo audaciæ pro-
cesserunt, ut eos a communi cum veteris orbis
hominibus stirpe ortos esse negarent: at hæc tan-
ti non sunt; multi enim reliquarum orbis parti-
um incolæ æque linguis plane diversis utuntur,
mores quoque & consuetudines apud singulos fere

populos, etiam maxime vicinos, multum variant: Quid igitur mirum, si Americanorum mores, a veteris orbis, præsertim Europæorum, moribus diversi sint, de quibus tanto temporis intervallo nullam plane habuerunt cognitionem, & ad quorum primum adventum ita obstupuerunt, ut eos (Europæos) vel a mari ortos, vel a sole illuc missos esse putarent; cumque ipsos vestitos & barbatos, nec non naves ipsorum intuerentur, has non nisi divina arte factas esse crediderunt; hominem quoque equo insidentem, animal unicum & indiscretum esse putarunt, quemadmodum de Centauris finxerunt Poëtæ. Interim ex ipsa hac lingvarum & morum discrepantia (nec non ex eo, quod tam immensa hominum multitudine ante adventum Europæorum abundaverit America, præsertim a partibus meridionalibus & occidentalibus, qui tamen immanni crudelitate ab Hispanis fere deleti sunt) quodammodo demonstrari posse crediderim, Americam etiam primis post diluvium fæculis, æque ac alias orbis partes incolas accepisse: Vix enim credibile est, tam ingentem mundi partem Noacho & primis patribus fuisse ignotam, si vero cognita ipsis fuit, utique mandato Dei, qui totum orbem eos implere jussit Gen. IX: 1. morem gerere voluisse sunt censendi. Ipse Noachus, qui arcam, qua homines tempore famosæ illius inundationis servabantur, exstruxerat, hoc ipso satis declaravit, artem navigia ædificandi sibi apprime fuisse cognitam, quidni ergo eandem filios ac nepotes suos, cum qui-

bus 350. annis post κατακλυσμὸν vixit, condocere potuerit? Sequioribus autem temporibus hæc ars in desvetudinem abire potuit, utpote cum non amplius adeo esset necessaria, omnibus enim terræ partibus inhabitatis, cum vicinioribus commercia instituere potuerunt mortales, quibus quoque in primæva illa simplicitate facile carere poterant. Præterea si vera sunt, quæ recentiores quidam asserunt, Americam nimirum parti Asiæ versus Euro-aquilonem sitæ nominatim Tatariæ, aut plane adhaerere, aut freto quodam saltem disjunctam esse, hinc quoque facillime illuc transire potuerunt homines, minorique temporis intervallo, quam in extremas Europæ & Africæ oras. Quod tam barbari & inculti ante adventum Europæorum fuerint, antiquitati eorum nihil derogare crediderim, nam tales ante aliquot sæcula plerique fuerunt populi Europæi. Per tempestates, naufragia & alios ejusmodi casus improvisos, in quasdam Americæ oras, æque ac alias orbis partes, primos devectos esse colonos, dubium non est; cumque in terras hujusmodi omni humano cultu vacuas hoc modo delati essent, varia utique supelle&tili caruerunt, ipsaque tunc necessitas talem, qua utebantur, vitæ rationem eos eligere coëgit. Color eorum rufescens, & quod barbam plerumque non gerant, controversiam de illorum origine ingredi non debet, nam color veteris orbis hominum quoque variat: præterea Americani pilos, si qui in facie oriri cœperint, volfelliis plerumque elevlunt.

Iunt. Quidam Americani hanc de sua origine a majoribus traditionem se accepisse tradunt, nimirum Oceanum ab initio cuncta tenuisse, postea feminam quandam, quam Ata Entzik vocant, e cœlo dejectam, diu in aëre pependisse, donec tandem delphinus eam tergo suo exceperit; post aliquod tempus virum quendam a sole illuc missum esse fingunt, atque ab his se ortos esse credunt: Interim ex humo, argilla, arena aliisque quisquiliis circa delphinum paulatim congregatis, ingens illa terra, quæ America hodie dicitur, successive excrevisset. Dii meliora! Peruani insignem quendam virum, quem Con vocant, ab aquilone in eam regionem mira pedum celeritate olim venisse ferunt, & priscos ejus inhabitatores creasse. Postea alter, quem Pachacama dicunt, & æque ac priorem sole & luna ortum esse ferunt, ab Austro illuc accessisset, Con vero ejus adventu disparuisse. Hic Pachacama homines ab illo, scil. Con creatos, in leones utsos, aves aliaque animalia transmutavit, maioresque Peruanorum, qui hodie supersunt, condidit. Hunc deinde pro Deo coluerunt, templumque ipsi ædificaverunt: præterea usque ad adventum Christianorum eum visum fuisse referunt (*b*). Sed hæc pluribus persequi vetat instituti nostri ratio, cum de populo quodam Americæ Septentrionalis *Esquimaux* dicto, & ab omnibus cæteris Americanis, etiam maxime finitimis plane diverso, eorumque moribus & vitæ ratione, quantum a variis Itinerariis & Celeb. D. Præsi-

Præsidis observationibus colligere potuimus, paucis agere constituimus, omnia enim eorum instituta nondum plane cognosci potuerunt; quod dum facere adgredimur, tuum L. B. Rhadamantheum judicium, qua par est observantia expetimus.

(a) vid. quæ narrat de Scythis & Ægyptiis Justinus Lib. II cap. I. de Phrygibus & Ægyptiis Herodotus Lib. II. initio. Adhæc singulæ fere gentes a Diis Deorumque filiis, quos aurea Saturni ætate vivisse fingunt, suam repetere solebant originem.

(b) vid. Urb. Calvetonis Novi orbis Historiam.

§. II.

ESQUIMAUX illi Americæ Septentrionalis incolæ dicuntur, qui in terra Laborador, quæ sita est inter fluvium S:ti Laurentii & sinum Hudsonis, habitant; ad gradum Latitud. 50. & quod excurrit. Origo nominis eorum non est admodum certa, attamen veri videtur simile, quod descendat a vocabulo *Esquimantsik*, quod populo Americano Abenaqui dicto sonat, *crudam carnem edere*. (a) Revera quoque foli sunt, quantum cognitum est, qui inter Americanos Septentrionales cruda carne vescuntur, quamvis etiam interdum eam coquere vel sole torrere dicantur. Agreste prorsus hoc est hominum genus, & inter omnes Americanos Canadianenses maxime incultum, adeo ut nulla gens

magis

magis idæ illi, quam de feris & sylvestribus hominibus habere quis posset, satisfecerit. A cæteris Americanis etiam finitimis plane sunt diversi, nec ullo modo cum extraneis conversari volunt, & nulos Europæos in terram suam ascendere patiuntur, nec cum illis loqui volunt, sed vel aufugiunt, vel omnes Europæos, qui ad littora eorum appellunt, interficiunt, si sese eos superaturos credant. Barbam, qua cæteri Americani fere carent, maximam habent eamque adeo spissam, ut oculi vix appareant. Sunt præterea aspectu prorsus horridi, oculi illis sunt parvi, iisque nigri & vegeti, crines atri semperque inordinati, dentes lati & impuri. Fortes sunt & robusti, nec non plerumque pingues. Statura sunt mediocri, magno capite, facie rotunda & plana, latis humeris, manibus autem & pedibus admodum exilibus prædicti sunt. (b) Sunt porro feroce, sævi, inquieti, semper prompti ad depopulandos extraneos, protervi, verum simul quoque timidissimi, suspicacissimi, magnasque adhibent circa omnia cautelas. Sæpe nocturno tempore naves, quæ juxta eorum litora in ancoris tenentur, petere visi sunt, ut rudentibus defectis, navibusque sic ibi ad scopulos collisionis, omne ferrum quod ibi reperiunt, auferant, & ad varia instrumenta adhibeant. Color illorum diversus est a reliquorum Americanorum, qui rufescentes sunt, Esquimaux autem quoad colorem æque albi sunt, ac Europæi: mulieres eorum, quas satis formosas esse ferunt, nullum extraneum sese

fese tangere patiuntur. Adhuc perdomari, aut ad mores cultiores transferri, nec a Gallis, qui omnes fere eorum vicinos in Canada vel subege- runt, vel amicissimos sibi reddiderunt, nec ab aliis Europæis potuerunt. Galli aliquot eorum infan- tes captos educaverunt, eosque legere & lingvam Gallicam loqui docuerunt, ut ope horum postea commercium cum illis instituere possent; verum hi infantes omnes morbo correpti perierunt, præter unum, quem deinde ad conterraneos ejus mi- serunt, nunciaturum quam amice a Gallis fue- rit habitus, verum minus felici successu, statim e- nim ab illis (Esquimaux) occisum audiverunt. Licet cum nullis extraneis amicitiam colant, ta- men interdum ad naves Europæorum ossa balæ- narum, nec non pelles phocarum aliorumque ani- malium adferunt, & secures, cultros, ferras alia- que instrumenta ferrea sibi permutant: Imo ali- quando in nave Anglorum, ubi merces suas hoc modo vendidissent, tam viri quam feminæ omnia fere velamenta exuerunt, ut eadem cum hujus- modi aliisque instrumentis ferreis permutarent, (c) plurimum enim se hac ratione lucrari crediderunt. Quando in navibus Europæorum mercantur, tam viri quam feminæ ingentem edunt clamorem (d): singularis quoque mos ipsis est, omnia quæ ab Europæis accipiunt, prius lingere, quam in cym- bam suam ea deponant (d). Quod ad mores & gestus illorum attinet, alacres sunt & expediti, verum perfidi, callidi, maximique perhibentur esse

B

adula-

adulatores, nemini parcentes, si interficiendi occasionem fuerint adepti; Ideo Europæi cum illis mercantes sedulo cavent, ne multos eorum simul innavem ascendere patientur, plures enim illuc dimissi, facillime eo adducuntur, ut nautas omnes e medio tollant. Signis omnia cum illis agunt Europæi, quandoquidem lingvam eorum non intelligunt. Ad insulam Terre Neuve dictam, & frettantum quodam e regione Esquimaux disjunctam, (quæ vulgo inhabitata esse fertur, (f) licet Finlandiam nostram magnitudine æquare dicatur) hi Esquimaux quoque æstate piscari solent, non minus ac Galli aliique Europæi. Alii Americani hunc populum continuis fere bellis laceſſere solent, quo factum est, ut ad ingentem multitudinem crescere haud potuerit.

(a) P. Charlevoix Tom. V. p. 263. (b) Ellis
Voyage to Hudsons Bay. pag. 131. (c) Ibidem (d) A
voyage to Hudsons bay by the Clerck of California
pag. 28. (e) Ellis Voyage to Hudsons bay pag. 131.
(f) P. Charlevoix Tom. V. pag. 262.

§. III.

QUOD hi Esquimaux colore sint albo, quod barbam eamque valde promissam gerant, quod facie, lingva, moribus & vitæ ratione ab aliis Americanis differant, quodque nullum fere commercium cum eis habere velint, hæc, inquam, omnia satis

satis ostendunt, illos diversam a reliquis Americanis habere originem. Illa autem opinio, quam nonnulli præcipue Galli fovent, quod scil. a Biscajis descendant, non firmo videtur nisi tali, quandoquidem ne minima quidem inter linguas ipsorum reperitur convenientia. Veri simile autem videtur, quod a Grönlandis originem ducant (*a*), quoniam cum his tam quoad formam, quam omnem fere vitæ rationem maxime convenientur. Quo autem tempore illic e Grönlandia trajecerint, cum nulla prorsus hujusmodi migratio fama celebretur, nec monumentis annualium mandata sit, ipsique omni careant cognitione litterarum, mirari non convenit, si hoc certo determinari nequeat. Recentior tamen esse videtur hæc migratio, quoniam in tam vasta regione ad majorem numerum augeri non potuerunt, licet bellis quoque, ut supra dictum, ad incitas redigi dicantur. Quid ipsi de sua origine sentiant, & quo nomine sese appellare soleant, cum nemini fere in earum regionem sit aditus, nec alii lingvam illorum bene intelligent, huc usque cognosci non potuit. Patriam & mores suos incredibiliter amant, e. g. Angli puerum quendam ex illis, in colonia sua juxta sinum Hudsonis aliquo temporis spatio educatum, cibo suo ac vitæ generi assuefecerunt; cumque aliquando Angli phocæ cuidam captæ pellem detrahere cœpissent, unde pinguedo (*tran*) magna copia defluebat, puer pinguedinem hanc manibus, quantum potuit colligens edebat, dicens: utinam

B2

adhuc

adhuc in patriam meam perveniens, hac dulci pinguedine me saturare possem. (b) Suos quoque ad aliquod tempus a peregrinis detentos, si domum revertantur, confestim interimere dicuntur, ne moribus peregrinis corrumpantur, vel extra-neis hi occasionem præbeant illos subigendi, quod etiam exemplo infantis a Gallis educati, & ad ipsos remissi, (de quo supra) colligi potest. Ultra fretum Hudsonis boream versus Esquimaux etiam hahitant, verum horum de meliore luto præcordia finxisse videtur Titan (e), licet lingua omni-que vitæ ratione cum Esquimaux in Terra Labo-rador habitantibus convenient. Cum enim Anglo-rum navis aliquando inter scopulos hæreret, hi Esquimaux lembis suis ad illos remigantes, manu-que innuentes viam ipsis monstrarunt, quo se ex-pedire possent. Hi Esquimaux quoque varia instru-menta Mechanica invenisse dicuntur, quæ sine dubio, dura matre indigentia didicerunt (d). Ii-dem uxores suas extraneis libenter prostituere di-cuntur, credentes, liberos istos præstantes & bonæ indolis evadere (e)

(a) Charlevoix Tom. V. pag. 262. (b) Ellis Voya-ge to Hudsons bay. pag. 133. (c) Ibid. pag. 227. (d) Ibid. pag. 231. (e) Ibidem pag. 235.

§. IV.

Americani cæteri nudi plerumque incedere so-lent, Esquimaux autem etiam media æstate ita

ita sunt vestiti, ut vix facies & extrema pars manuum appareat. Pellicea veste, ut ad corpus tundum commodissima, tantum non omnes gentes priscis temporibus usas esse constat, qui mos apud Esquimaux hodie adhuc obtinet. Omnia vestimenta ex pellibus animalium, præcipue phocarum, pauci quoque ex pellibus cervorum, & ursorum nec non avium quarundam tam terrestrium quam aquaticarum, satis artificiose conficiunt (*a*). Quidam camisias ex vesicis phocarum & intestinis avium habent, quoad formam similes fere camisiis Europæorum (*b*). Vestimenta virorum ita sunt confecta, ut tunica, femoralia, tibalia & calcei cohæreant, unamque quasi vestem constituant: caput quoque eadem veste tegunt. Ocreas aliquando duplices imo triplices habere dicuntur, quod tamen non impedit, quo minus agiles sint, negotiaque sua promte exsequi queant. Vests feminarum ita conficiuntur, ut pileus, thorax & amiculum itidem cohæreant; amiculum a parte anteriore non nisi ad genua extenditur, sub hoc autem camisias aliaqne velamenta habent; Amiculo a parte posteriori pendulum (*flap*) quartam ulnæ partem latitudine æquans adaptatum est; Ocreis quoque utuntur maximis, & in illis infantes suos quandoque gestare solent (*c*). Omnes pelles, ex quibus velamenta sua conficiunt, valde molles sunt, & optime paratæ. In vestibus superioribus tam virorum quam feminarum, ex pellibus phocarum & avium confutis, pili & plumæ extrorsum verfi sunt,

sunt, in vestibus autem interioribus contra. Pelles avium etiam in ocreis interdum gerunt, plumis introrsum versis (d). Particulas pelliceas diversi coloris vestibus suis ornamenti caussa adaptare solent. Omnia hæc vestimenta scite prorsus & eleganter consarciant, pro filo nervis cervorum & balænarum utentes, acubus autem ossibus, quamvis his temporibus ferreis quoque gaudeant. Corpori hæc vestes solerter sunt aptatae, (e) tamque bene & valide consutæ, ut aqua easdem penetrare nequeat, licet ad lacertos usque sæpe aquis inambulent. Hæc omnia a mulieribus conficiuntur. Esquimaux inauribus non utuntur, nec faciem suam, ut cæteri Americani, pingere solent. Acutissimum inventum *oculi nivei* ipsorum sunt, (f) quibus vernali tempore, oculos suos contra candorem nivis, e repercussis solis radiis ortum, muniant; facti autem sunt a ligno vel ossibus satis artificiose, & ligamento capiti alligati. Persæ in hunc finem serico nigro (flor) utuntur. His oculis niveis Esquimaux, æque ac Europæi conspicillis, sunt adsueta. Ultra fretum Hudsonis habitantibus pilei ex cauda boum sylvestrium sunt, (g) cuius pili faciem ipsorum obtengunt; quæ velamenta capitum licet oculos non delectent, utilissima tamen ipsis sunt propter culices, qui ibi numerosissimi sunt & maxime infesti.

(a) *Ellis Voyage to Hudsons bay. pag. 135. A Voyage to Hudsons bay by the Clerck of California v. I. pag.*

pag. 25. (b) *Ellis Voyage to Hudsons bay.* pag. 136.
(c) *Ibid.* (d) *A Voyage to Hudsons bay by the Clerck
of California v. I.* pag. 25. (e) *Ellis Voyage to Hud-
sons bay pag. 231.* (f) *Ibidem pag. 136.* (g) *Ibid. p.
232.*

§. V.

Americani Septentrionales scaphis utuntur ex cortice betulæ, castaneæ & ulmi confectis, Esquimaux autem etiam hac in re ab eis sunt diversi; cymbas enim suas ex pellibus phocarum conficiunt, easque raro maiores, quam ut unus saltus vir iis navigare queat. Pilos eis pellibus, ex quibus cymbæ facienda sunt, deradunt, eandemque partem pellis exteriorem constituunt; ab interiori parte, instar pergamenti læves sunt. Hujusmodi cymbam pelliceam Quebeci in Canada vidit Celeb. D. Præses, cuius longitudo 15. pedum erat, satis autem angusta, & ad utrasque extremitates acuta videbatur. Ab interiori parte asperes lignei tenuissimi, ab utroque latere in figuram debitam eam cogunt. Tota cymba etiam pellibus obtecta est, præter foramen quoddam tantæ magnitudinis, ut pedes usque ad lumbos inde in cymbam immittere possis, ibique sedere & remigare. Foramen hoc, quod in parte cymbæ anteriori sive prora factum est, figura fere semicirculi asperibus circumdatur, basi majorem cymbæ partem sive puppim spectante. Præterea foramina huic pellis quædam alligata est, quam in cymba sedentes, circa lum-

lumbos accurate ligamento pelliceo constringunt, ita ut nihil porsus aquæ in cymbam influere queat. Remo tantummodo unico utuntur, qui in utraque extremitate figuram remi obtinet; hoc cymbam suam propellunt, eoque etiam in maxima tempestate, æquilibrium solertissime tenere sciunt: tam procul enim a litore, his cymbis navigantes, interdum reperti sunt, ut naves onerariæ vix duorum aut trium dierum spatio, etiamsi ventis secundis, inde ad terram deferri potuerint. Cymbas has quoque nervis balænarum consuunt, & juncturas bitumine quodam, uti dicitur, ex vesicis phocarum facto, obducunt (a) ut prorsus aquis inviae sint. In arce Uplandiæ **Skogflöster** ejusmodi cymbam etiam asservatam fuisse audivimus. Tales cymbas priscis temporibus, apud multos populos in usu fuisse constat; Strabo Libro III. Lukanusque Lib. IV. mentionem earum faciunt: Eis etiam Lusitani, veteresque Britanni, nec non Assyrii in fluviis Euphrate & Tigri usi sunt; forsan quoque majores nostri antiquis temporibus, hujusmodi lembis vehebantur. Præter has, Esquimaux scaphas quoque habent ligneas, diversæ magnitudinis, quæ plures simul ferre possunt homines, & pellibus quoque obtectæ sunt; his ligneis non autem pelliceis cymbis feminæ navigare solent.

(a) *Ellis Voyage to Hudsons bay.* pag. 134.

§. VI.

IN ædium structura quoque Esquimaux cum aliis
Ame-

Americanis Septentrionalibus non conveniunt, hi enim casas & mapalia ex corticibus arborum exstruere solent, Esquimaux autem æstate sub dioplerumque morantur; (a) hyemalique tempore in specubus & cavernis subterraneis, quas instar antiquorum Troglodytarum excavare dicuntur, habitant; nonnullis quoque antra montium pro domibus sunt. Igne rarissime utuntur; & sunt qui tradunt, eos non nisi ad parandas pelles, ferrumque, quod vel ab Europæis sibi comparant, vel a navibus scaphisque pectorioriis ibi naufragium passis auferunt, tractandum, ignem adhibere. Ligna, quibus ignem alunt, mare plerumque ad illos ejicit, (b) quæ (ligna) in Oceano septentrionali copiose interdum reperiuntur, licet nondum plane exploratum sit, unde ventis agantur, quibusque in regionibus crescant. Eadem ratione, quæ omnibus fere Americanis ante adventum Europæorum communis fuit, hi quoque ignem excitare solent, nimirum duas particulas ligni exsiccatas terendo, donec flamمام concipient; pro fomite muscus exsiccatus iisdem infervit. (c) Pinguedinem phocarum pro oleo in lampadibus suis, ex ollari excavato factis adhibent; sterlus autem anserinum exsiccatum ellychnii loco ipsis est; (d) his lampadibus hyeme in ædibus suis subterraneis utuntur. Usum pecorum & jumentorum æque ac alii Americani Septentrionales, hi quoque ignorant; canes solummodo eosque maximos, & lupis fere æquales, diversi coloris, cauda hirta, auribus erectis, nunquam

quam vero pendulis, possident: his animalibus cæteri quoque Americani gaudent. Canibus his Esquimaux hyemali tempore aliquando pro equis utuntur, hisque super glaciem vehi solent; res quoque varias ab iis ferendas curant: Qui mos in boreali parte Tatariæ & Russiæ, nec non quibusdam urbibus Bataviæ, aliisque locis observatur. Hic populus ad littora maris habitat nec unquam in locis mediterraneis & a mari procul remotis reperitur. Frigus in his terris, licet in Zona temperata Septentrionali sitis, est intensissimum, cuius cauſas varias reddiderunt varii. Ellisius eos, qui ultra fretum Hudsonis habitant, sub terra habitare negat, (e) his innixus argumentis, quod tota fere regio illa montibus constet, nec non quod frigore ita sit adstricta & durata, ut nullo modo possit excavari, quod num ita sit, pro certo affirmari non potest.

(a) Charlevoix Tomo V. pag. 263. (b) Ellis Voyage to Hudsons bay pag. 234. (c) Ibidem. (d) Ibidem (e) Ibidem pag. 235.

§. VII.

Licet Indi Occidentales venationibus & pifcationibus se alant, tamen frumentum etiam quoddam, licet non ejusdem speciei ac Europæi, ferunt. Esquimaux autem Cererem prorsus negligunt, omnemque cibum e regno animali petunt; maxime pifcibus, nec non carnibus phocarum & balæna-

balænarum, earumque pinguedine se sustentant. Quandoque etiam animalia terrestria, ut ursos, cervos aliaque sagittis conficiunt, eorumque carne vescuntur; præcipue autem piscibus carnibusque phocarum delectantur. Quidam illos cruda carne semper vesci dicunt, quidam vero eos interdum eam coquere nec non sole durare tradunt: Imo licet crudam carnem saepè consumant, coctam tamen magis ipsis arridere, postmodum est observatum. (a) Quando Europæi panem, vinum aliaque alimenta ipsis offerunt, eadem assumere nolunt, nec prius gustare, quam Europæos ipsos eadem comedere vident; pisces autem carnesque salsas si acceperint, iisdem, ubi lingua prius guittaverant, libenter vescuntur. Ad vinum adustum appetendum nullo modo adduci potuerunt, & si quando illud gustaverint, statim ex ore expuunt; reliqui autem feri Americani incredibili vini hujus cupiditate flagrant; multique populi ibi solum per immodicum hujus liquoris usum penitus fere sunt deleti. Interdum baccas rubi idæi & vaccinii (hallon och blåbär) eo tempore, quo hi fructus maturi sunt, comedunt. Carne boum sylvestrium quoque vescuntur, quam etiam Anglis ibi navigantibus, interdum vendidisse dicuntur. (b) Potus illorum aqua est, & eadem plerumque non dulcis, sed salissima, quam vehementi appetentia bibere visi sunt, quod singulare est & ab aliorum populorum consuetudine abhorret. Piscatum ituri, vescicam pinguedine phocarum repletam, haud a-

liter ac Europæi lagenam vini combusti gerunt, eamque pinguedinem tanta voluptate, ac Europæi vinum prædictum consumunt; Imo sæpe, omni pinguedine consumta, vesicam dentibus rödere vi si sunt. (c) Per experientiam forte, in tam frigido climate, salutarem hujus pinguedinis usum cognitum sibi habent; sicut etiam incolæ St. Childæ (quæ est insula quædam montosa juxta litora Scotiæ sita,) pinguedinem anseris Baffani, Raji Synops. av. pag. 122. amare dicuntur. (d) Balænam captam statim ad litus deducunt, ibique pinguedinem ipsius exscindunt, qua partim vescuntur, partim loco olei in lampadibus suis utuntur.

(a) *A voyage to Hudsons bay by the Clerck of California.* V. l. pag. 34. (b) *Ibidem.* (c) *Ellis Voyage to Hudsons bay* pag. 233. (d) *Ibidem.* pag. 234.

§. VIII.

Antequam Europæi has oras Iustrarent, Esquimanx æque ac alii Americani omni carebant ferro. Attamen non satis mirari possis ipsorum industriam & solertiam, qui ex variis rebus, quas proflus inutiles esse crederes, varia instrumenta admodum scite & ingeniose confidere norunt. (a) Ita secures, cultros aliaque ex lapidibus, dentibus Equi marini Raji, nec non cornibus Monodonis, quod animal ibi frequentissimum est, fabricantur. (b) Arcus solertissime ex pinu, nec non arbore, quæ Larex appellatur, parant; (c) nervos autem ex

ex fibris cervorum, sagittas a ligno vel arundine, quas dentibus Odobeni sive Equi marini, nec non lapidibus, silice ossibusque, penuria ferri, exacuant, & statim a tenera ætate his se exercent. Funditores quoque sunt peritissimi, lapidibusque e fundamissis, quicquid voluerint, eminus certo iectu ferre possunt. (d) Lanceas, quibus phocas & balænas transfigunt, etiam dentibus Equi marini armant, præterea saccum ex pellibus phocarum confectum, sprituque repletum, funi illi, qui lanceæ adhæret, accurate alligant, cumque animal quodam marinum lancea transfixum fugere cœperit, saccum & funem in libertatem undarum dimittunt, qui foccus spiritu repletus, fundum non petens, viam ipsis monstrat, qua animal spiculum in corpore gerens, ulterius persequantur. Pharetras ex pellibus phocarum; confaciunt, pilis extorsum versis, nervisque cervorum & balænarum pro filo hic quoque utuntur. In quibusdam locis, supra sepulcra horum magnos acervos lapidum congestorum animadverterunt Europæi, teste Ellisio; in nonnullis montibus, lapides humana industria erecti conspicuntur, sed in quem finem, ignoratur.

(a) *Ellis Voyage to Hudsons bay. pag. 231.* (b)
Ibidem (c) *Ibidem pag. 138.* (d) *Ibidem pag. 134.*

§. IX.

Quod ad religionem cultumque divinum illorum attinet, plane incognitum adhuc est,

num aliquam de Deo cognitionem habeant, qualisque sit illorum Theologia. Paucissimos illorum quodam tempore bello captorum religionem Christianam ægre adoptasse tradit Charlevoix Tom. II. pag. 97. Alii Americani Septentrionales solem pro maximo Deo habere dicuntur, illique sacrificia offerre; (a) aliam quoque post caducam hanc, vitam exspectare perhibentur, quam in terra amoenissima trans fluvium quendam sita sese obtenturos sperant, fluvium autem tigillo quodam lubricissimo, velut ponte se trajecturos credunt, & nisi caute hic incedant, in flumen præcipites ferri, nec unquam amplius in campos hos Elysios pervenire; Alii alias fovent superstitiones, aliasque sibi fingunt Deos. Imperii forma horum est ignota; refert quidem Charlevoix Tom. II. pag. 97. quod sine legibus, principibus, & omnis fere socialitatis expertes vitam degant; instar Cyclopum, quorum descriptionem dedit Poëtarum dux Homerus. od. 105. Varii quoque ipsorum ritus & instituta adhuc in tenebris sunt, quandoquidem nemo extraneorum linguam illorum huc usque benecallet, quodque aliis populis parum admodum commercii cum hac gente intercedat. Quomodo matrimonia contrahant, num monogamia an vero polygamia, uti apud Americanos australiores, apud hos quoque Esquimaux obtineat? Quomodo corpora mortuorum tractare soleant: quæ annos vel tempora com-

(a) P. Charlevoix Tom. V. pag. 226.

computandi ratio illis sit familiaris? aliæque consuetudines illorum ad hæc tempora ignorantur.

§. X.

IN gratiam eorum, qui scire gestiunt an lingua gentis descriptæ aliquam adfinitatem habeat, vel cum lingua Lapponica, uti quidam volunt, vel cum aliis linguis sive Europæis sive aliarum nationum, Coronidis loco nonnulla vocabula Esquimatica addere voluimus.

Caput Niackok.

Oculi Killik, Schik.

Nasus Kring Jaak.

Auris Tschiu; Seuteck.

Dens, Ukak; Utgykmite.

Crinis Nutschad; Niurack.

Os, Oris, Connack.

Manus Algeit.

Digitus Krinmenoet.

Pollux, Kuplo.

Pes, Eteket; Itickat.

Galx pedis Kingmeck.

Umbilicus Kaalesok.

Venter, Noohakaa.

Pectus, Sokkeock.

Sanguis Oouk.

Caro Noki.

Cor, Oumot.

Genu, Siitkok.

Cutis, Ammeaak.

Pater, Attatuak

Mater, Annanadha.

Frater, Nokaaak.

Anus, Vetula, Ninnouk.

Puer, Suosok.

Infans, Notaaouk.

Puella, Hongnack.

Vestimenta, Attische.

Femoralia, Kackleack.

Ocreæ, Kammek.

Pileus, Næssack.

Calceus, Itikkak.

Chirotbeca, Poillack.

arcus, Petiksik.

Sagitta, Kazo; Kaakjock.

Culter, Schavie; Schaveck.

Cymba, Kirack; Kajack.

Remus, Pauttick.

ACUS

<i>Acus</i> , Midcut.	<i>Anser</i> , Nocklok.
<i>Sol</i> , Schikonak; Sakaknak; Sockinock.	<i>Aquila</i> , Oukpick.
<i>Luna</i> , Tacok.	<i>Salmo</i> , Hallock.
<i>Stelle</i> , Ublojartaktuk.	<i>Balena</i> , kileluok.
<i>Cælum</i> , Taktuk; Nabu- jaksché.	<i>Culex</i> , Kiktoëalloktok.
<i>Pluvia</i> , Killaluk; Selalluk- tok.	<i>Arbor</i> , Nopahtok.
<i>Aqua Salja</i> , Tagaiok.	<i>Timidus</i> , Uczink.
<i>Aqua dulcis</i> , Mamaëtomet.	<i>Iraſci</i> , Nackquetock.
<i>Ignis</i> , Ekoma.	<i>Clamare</i> , Koquatuuk.
<i>Frigus</i> , Ekeuktock.	<i>Accede buc</i> , Kileout.
<i>Dies</i> , Oupulluk.	<i>Mortus</i> , Tokorock.
<i>Cras</i> , Hou-ukpot.	<i>Caco-Dæmon</i> , Tonusock.
<i>Lux</i> , Oupelock.	<i>Comedere</i> , Noëjuk.
<i>Æſtas</i> , ouasa.	<i>Cibo ſe abſtinere</i> , Quelock- tok.
<i>Hiems</i> , Ukinck.	<i>Sequi</i> , Meletingaak.
<i>Avis</i> , Kuperhuaak.	<i>Da mihi</i> , Kileok.
<i>Piscis</i> , Ukiluk.	<i>Surge</i> , Muckkeleout.
<i>Ursus</i> , Nongnouk.	<i>Dolere</i> , Ningneoktuk.
<i>Cervus</i> , Tuktou.	<i>Bonus</i> , Nåckuktuk.
<i>Ganis</i> , Krigmenock; Meckè; Timilok.	<i>Festina</i> , Twaweoait.
<i>Vulpes</i> , Terinneuck.	<i>Impudens</i> , Nokuetuk.
<i>Lepus</i> , Avignarkruk.	<i>Ridere</i> , Coangtuk.
<i>Phocæ</i> , Nætschok.	<i>Mentiris</i> , Schukleruk.
<i>Lupus</i> , Am-mah-ok.	<i>Crassus</i> , Epioluaak.
<i>Carmu</i> , Nock-zock.	<i>Unus</i> , Kombuk.
<i>Ovum</i> , Manneiuk; Mannik.	<i>Duo</i> , Tigal.
	<i>Tres</i> , Ke.
	<i>Quatuor</i> , Missilagat.

水木 水木

* * * *